

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 115/2013-27

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 18. júna 2013 v senáte zloženom z predsedu Jána Auxta a zo sudcov Ľubomíra Dobríka a Rudolfa Tkáčika o prijatej sťažnosti V. S., Z., zastúpeného advokátkou Mgr. N. O., Advokátska kancelária, Z., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 23 S 78/2012 zo 16. októbra 2012 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo V. S. na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 23 S 78/2012 zo 16. októbra 2012 **p o r u š e n é b o l o .**

2. Uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 23 S 78/2012 zo 16. októbra 2012 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3. V. S. finančné zadosťučinenie nepriznáva.

4. V. S. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 275,94 (slovom dvestosedemdesiatpäť eur a deväťdesiatštyri centov), ktoré je Krajský súd v Banskej Bystrici povinný vyplatiť na účet jeho právnej zástupkyne Mgr. N. O., Advokátska kancelária, Z., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 115/2013-13 z 12. marca 2013 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť V. S., Z. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 23 S 78/2012 zo 16. októbra 2012 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplynulo, že sťažovateľ ako navrhovateľ sa žalobou na krajskom súde domáhal toho, aby krajský súd vyslovil povinnosť orgánu verejnej správy [konkr. Obvodnému úradu Z., odboru živnostenského podnikania (ďalej len „správny orgán“)] vo veci konať a rozhodnúť podľa § 250t zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“). Svoj návrh sťažovateľ odôvodnil tým, že požiadal o zrušenie živnostenského listu a zaplatil aj správny poplatok v súlade s výzvou správneho orgánu, avšak správny orgán o jeho žiadosti z 19. januára 1993 dodnes nerozhodol, pričom je sťažovateľ toho názoru, že splnil všetky zákonné podmienky na zrušenie jeho živnostenského oprávnenia. O tejto skutočnosti sa sťažovateľ dozvedel až v roku 2011 a tvrdí, že v jeho veci dochádza k priet'ahom od roku 1993. Sťažovateľ preto, ako to vyplýva z priložených kópií korešpondencie sťažovateľa so správnym orgánom,

žiadal správny orgán zrušiť jeho živnostenské oprávnenie k 8. februáru 1993. V tejto súvislosti sa sťažovateľ obrátil aj na Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) listom, v ktorom žiadal, aby zjednal nápravu v jeho veci a aby *„došlo k vymazaniu môjho živnostenského podnikania z registra živnostníkov od dátumu vyplatenia šekovej poukážky“*. Sťažovateľ taktiež podal aj trestné oznámenie 9. februára 2012 na Okresnej prokuratúre Zvolen.

Krajský súd rozhodol o žalobe sťažovateľa napadnutým uznesením tak, že návrh zamietol. V odôvodnení svojho rozhodnutia krajský súd konštatoval, že sťažovateľ *„nevyčerpal všetky prostriedky, ktorých použitie mu umožňujú citované ustanovenia osobitných predpisov“*, a to § 50 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov, § 3 ods. 1 zákona č. 9/2010 Z. z. o sťažnostiach v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sťažnostiach“) a § 20 ods. 1, § 21 a § 31 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“), preto návrh zamietol pre jeho neprípustnosť. Krajský súd v tejto súvislosti ďalej uviedol, že *„navrhovateľ síce uvádza, že podal trestné oznámenie na odporcu, ktoré malo byť postúpené na vybavenie Krajskej prokuratúre v Banskej Bystrici. Z jeho návrhu, ani z ďalších jeho písomností nachádzajúcich sa v spise nie je navrhovateľom preukázané, či vo veci trestného oznámenia bolo konané a s akým výsledkom. Okrem toho navrhovateľ nevyužil možnosť podať kvalifikovanú sťažnosť vo veci nadriadenému orgánu odporcu.“*

Sťažovateľ v sťažnosti namietal, že k sťažnosti priložené kópie korešpondencie svedčia o tom, že sťažovateľ namietal stav nečinnosti v rámci podnetu ministerstvu z 25. decembra 2011. Podobne sťažovateľ tvrdí, že aj podnetom z 9. februára 2012 namietal u prokurátora Okresnej prokuratúry Zvolen prietahy v správnom konaní. Na základe uvedeného je presvedčený o tom, že krajský súd *„musel a mal mať preukázateľne vedomosť o tom, že žalobca, pred podaním žaloby na súd, podal podnet na MV SR sekciu verejnej správy, odbor živnostenského podnikania, a tiež, že k času vyhotovovania vyjadrenia žalovaným (k 06.07.2012) bol originál spisovej dokumentácie podnikateľa (sťažovateľa) teda spis č. Žo: 331/1992 a iné odstúpený na Krajskú prokuratúru Banská Bystrica na základe jej vyžiadania cez Okresnú prokuratúru Zvolen“*.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd rozhodol vo veci nálezom a vyslovil porušenie jeho označených práv, zrušil napadnuté uznesenie krajského súdu, priznal finančné zadost' učinenie v sume 2 500 € a trovy konania v sume 275,94 €.

Na základe výzvy sa k veci vyjadril krajský súd podaním sp. zn. Spr 537/13 z 29. apríla 2013. Predseda krajského súdu v ňom vyslovil súhlas s upustením od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti a k veci uviedol:

«K samotnej sťažnosti p. V. S., Z., odkazujem na vyjadrenie predsedu senátu, ktoré v prílohe zasielame. K. tomuto vyjadreniu len podotýkam, že v zmysle najnovšej judikatúry ESĽP zrejme nie je možné považovať sťažnosť na nadriadený správny orgán [str. 5. rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 23S/78/2012-49 zo dňa 16. októbra 2012 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“)] za účinný prostriedok nápravy.

K veci ešte uvádzame, že napadnuté rozhodnutie nie je možné považovať za arbitrárne, pretože je dostatočne zdôvodnené. Toto rozhodnutie nie je meritórnym rozhodnutím, pretože návrh bol zamietnutý ako predčasne podaný. Navrhovateľ môže podať návrh opakovane, pričom pre podanie návrhu nie sú stanovené žiadne lehoty, ktorých uplynutie by spôsobilo nevymáhateľnosť práva. Z týchto dôvodov nebol sťažovateľ zbavený ani práva na súdnu ochranu.

Na základe vyjadrenia predsedu senátu krajského súdu som toho názoru, že sťažovateľ nevyčerpal všetky prostriedky nápravy. Aj samotný Občiansky súdny poriadok v § 250t ods. 2, predpokladá uplatnenie práva na orgánoch prokuratúry a následne im (pri nečinnosti správneho orgánu po upozornení prokurátora) zakladá aktívnu vecnú legitimáciu na podanie návrhu podľa § 250l ods. 1 O.s.p.

Z uvedených dôvodov považujeme aj ústavnú sťažnosť za predčasne podanú a navrhujeme, aby Ústavný súd Slovenskej republiky sťažnosť odmietol.»

Predseda senátu krajského súdu vo svojom vyjadrení uviedol:

«Z návrhu žalobcu vyplýva, že tento podal trestné oznámenie na Živnostenský úrad vo Z., ktorý mal byť spísaný na Okresnej prokuratúre vo Zvolene. Ak žalobca podal trestné oznámenie, okresná prokuratúra s trestným oznámením naložila v súlade so zákonom o prokuratúre. Žalobca v žiadnom zo svojich podaní neuvádzal, že by podal podnet na vydanie upozornenia prokurátora. Z návrhu žalobcu nevyplýva, že by žalobca dával nejaký podnet zo dňa 09.02.2012 na Okresnú prokuratúru vo Zvolene v súvislosti s prietiahmi v správnom konaní. Predseda senátu sa až z ústavnej sťažnosti dozvedel, že sťažovateľ mal dňa 09.02.2012 namietat' u Okresnej prokuratúry vo Zvolene prietiahy v správnom konaní. Taktiež sa predseda senátu dozvedel z ústavnej sťažnosti, že sťažovateľ mal podať podnet na Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, sekciu verejnej správy, odbor životného prostredia. Túto skutočnosť žalobca -sťažovateľ neuvádzal ani v návrhu zo dňa 23.04.2012 a dokonca túto skutočnosť neuvádza ani v podaní zo dňa 19.11.2012, označené ako „Zmena (úprava) petitu žaloby“, ktoré podanie bolo doručené krajskému súdu dňa 21.11.2012, t.j. už po vydaní rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici o zamietnutí návrhu žalobcu. Nie je pravdivé tvrdenie žalobcu, že súd nemal k dispozícii správny spis, nakoľko správny spis bol predložený ešte Okresnému súdu vo Zvolene spolu s vyjadrením zo dňa 06.07.2012, kde sú uvádzané aj prílohy, ktoré sa k vyjadreniu pripájajú ako súčasť správneho spisu.

Podľa § 71 odsek 1 živnostenského zákona, konanie vo veciach upravených týmto zákonom sa spravuje zákonom o správnom konaní, ak jednotlivé ustanovenia tohto zákona neustanovujú inak. Živnostenský zákon neustanovuje konanie voči nečinnosti. Na druhej strane § 50 zákona o správnom konaní obsahuje opatrenia proti nečinnosti. Podľa citovaného ustanovenia, ak to dovoľuje povaha veci a ak nápravu nemožno dosiahnuť inak, správny orgán, ktorý bol inak oprávnený rozhodovať o odvolaní, sám vo veci rozhodne, pokiaľ správny orgán príslušný na rozhodnutie nezačal konanie, hoci je na to povinný, alebo pokiaľ nerozhodol v lehote ustanovenej v § 49 odsek 2.

Prvoradou povinnosťou sťažovateľa bol postup podľa § 50 zákona o správnom konaní, Sťažovateľ tento postup nevyužil.

Podľa zákona o prokuratúre fyzická aj právnická osoba sa môže obracať na prokurátora s podnetom, ktorý smeruje k tomu, aby prokurátor vykonal opatrenie v rozsahu svojej pôsobnosti.

Podľa § 28 zákona č. 153/2001 Z.z. o prokuratúre; prokurátor je oprávnený podať orgánu verejnej správy upozornenie na účel odstránenia porušovania zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov, ku ktorému došlo v postupe orgánu verejnej správy pri vydávaní opatrení alebo rozhodnutia alebo jeho nečinnosťou.

Z obsahu návrhu sťažovateľa a ani z obsahu správneho spisu nevyplýva, že by sťažovateľ podal podnet o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy. Z obsahu návrhu bolo súdu známe len to, že sťažovateľ podal trestné oznámenie na Živnostenský úrad vo Z. spísaný na Okresnej prokuratúre vo Zvolene. Ak sťažovateľ nedal podnet na preskúmanie zákonnosti vybavenia svojho podnetu na prokuratúre, nemohol prokurátor o takomto podnete ani rozhodovať, a nemohol vydať ani upozornenie za účelom odstránenia porušenia zákona.

Z návrhu sťažovateľa, ale ani zo Zmeny (úpravy) petitu žaloby zo dňa 19.11.2012, ktorá bola adresovaná krajskému súdu (po vydaní uznesenia krajského súdu) nevyplýva, že by sťažovateľ podal sťažnosť na nadriadený orgán na vybavenie sťažnosti. Toto nevyplýva ani zo samotnej ústavnej sťažnosti.»

V závere svojho vyjadrenia predseda senátu krajského súdu uviedol, že „považujem uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp.zn. 23S/78/2012-49 zo dňa 16. októbra 2012 za zákonné, dôvody v uvedenom rozhodnutí sú podrobne rozpísané, zrozumiteľné, sťažovateľ nevyužil všetky prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis, preto považujem sťažnosť za nedôvodnú“.

Keďže sťažovateľ už v samotnej sťažnosti vyjadril súhlas s upustením od ústneho pojednávania vo veci a možnosť zaujať stanovisko k vyjadreniu krajského súdu v lehote 14 dní nevyužil, ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s vyjadrením krajského súdu k opodstatnenosti sťažnosti a relevantného súdneho spisu dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Predmetom sťažnosti je namietané porušenie základného práva sťažovateľa zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu, ktorým krajský súd zamietol návrh sťažovateľa v konaní proti nečinnosti orgánu verejnej správy.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym

režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

Sťažovateľ v konaní pred krajským súdom namietal nečinnosť orgánu verejnej správy, ktorý jeho návrh napadnutým uznesením zamietol zrejme ako neprípustný z dôvodu, že sťažovateľ nevyčerpal iné prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis, t. j. nepodal podnet na preskúmanie postupu orgánu verejnej správy v súvislosti s jeho nečinnosťou v zmysle § 31 ods. 1 zákona o prokuratúre. Takisto v odôvodnení svojho napadnutého uznesenia uviedol, že sťažovateľ „*nevyužil možnosť podať kvalifikovanú sťažnosť vo veci nadriadenému orgánu odporcu*“.

Pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy).

Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že preskúmať môže rozhodnutie všeobecného súdu, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné

a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/01).

Tieto zásady týkajúce sa vzťahu ústavného súdu a všeobecných súdov pri ochrane ústavnosti, ktoré možno vyvodiť z doterajšej judikatúry ústavného súdu, boli relevantné aj v danej veci.

Z obsahu odôvodnenia uznesenia krajského súdu možno identifikovať dva dôvody neprípustnosti sťažovateľovej žaloby, a to že sťažovateľ nevyčerpal iné prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis, t. j. „*nepodal kvalifikovanú sťažnosť vo veci nadriadenému správneému orgánu*“ a tiež nepodal podnet na preskúmanie postupu orgánu verejnej správy v súvislosti s jeho nečinnosťou v zmysle § 31 ods. 1 zákona o prokuratúre.

1. Pokiaľ ide o prvý uvedený dôvod, t. j. že sťažovateľ „*nepodal kvalifikovanú sťažnosť vo veci nadriadenému správneému orgánu*“, tak podľa názoru ústavného súdu je tento záver krajského súdu jednak arbitrárny a jednak nezodpovedá skutočnosti, pretože z obsahu súdneho spisu vyplýva, že už prvostupňový správny orgán si pre účely svojho postupu v danej veci vyžiadal stanovisko nadriadeného správneho orgánu, v danom prípade ministerstva (č. 1. 20 súdneho spisu), a z mailovej korešpondencie, ktorá je tiež súčasťou súdneho spisu, vyplýva, že na písomný dopyt vedúceho odboru dotknutého správneho orgánu, či ministerstvo poskytlo sťažovateľovi nejaké nové stanovisko, ministerstvo odpovedalo mailom, že ministerstvo zaslalo sťažovateľovi vyjadrenie k zrušeniu jeho živnosti na základe jeho dopytu v súlade so svojím predošlým stanoviskom zaslaným správneému orgánu. Z uvedeného je zrejmé a krajský súd mal vedomosť o tom, že sťažovateľ sa dopytoval na ministerstve listom z 25. novembra 2011 vo veci jeho žiadosti o zrušenie živnosti. Kópiu uvedeného listu sťažovateľ priložil k svojej sťažnosti a túto si krajský súd mohol a mal zaobstarat' ešte predtým, ako dospel k záveru o nekvalifikovanosti takéhoto podnetu, pretože z listu vyplýva, že sťažovateľ sa okrem iného od ministerstva ako nadriadeného správneho orgánu domáhal „*zabezpečenia nápravy*“ a výmazu zo živnostenského registra, a to aj napriek tomu, že podanie nebolo formálne označené ako sťažnosť na nečinnosť správneho orgánu.

Arbitrárnosť názoru krajského súdu podľa názoru ústavného súdu spočíva v tom, že lakonické konštatovanie, že sťažovateľ nepodal „kvalifikovanú sťažnosť“, je za daných okolností nepostačujúce a nepreskúmateľné, navyše aj rozpore so skutočnosťou, pretože súdy, ako aj správne orgány sú povinné posudzovať podania a návrhy účastníkov konania podľa ich obsahu, a nie formy. Z listu sťažovateľa hodnotiac ho z hľadiska jeho obsahu je nepochybné, že sťažovateľ sa sťažoval na postup správneho orgánu a domáhal sa nápravy u nadriadeného správneho orgánu, pričom list obsahuje identifikáciu sťažovateľa, z ktorej je zrejmé, proti komu smeruje, v akej veci, čoho sa domáha a z opisu ním uvádzaných skutočností vyplýva, v čom spočíva nedostatok, na ktorý sa sťažovateľ sťažuje, a tiež čo žiada. Ministerstvo na list sťažovateľa reagovalo oznámením zo 17. januára 2012, ktorým jeho žiadosť o zrušenie živnostenského oprávnenia odstúpilo správne orgánu.

V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje aj na vyjadrenie krajského súdu k prijatej sťažnosti, v ktorom predseda krajského súdu uvádza, že «v zmysle najnovšej judikatúry EŠLP zrejme nie je možné považovať sťažnosť na nadriadený správny orgán [str. 5. rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 23S/78/2012-49 zo dňa 16. októbra 2012 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“)] za účinný prostriedok nápravy».

Ústavný súd súhlasí s týmto názorom predsedu krajského súdu a dodáva, že účinným prostriedkom nápravy v okolnostiach danej veci už nemôže byť ani sťažnosť podľa § 3 zákona o sťažnostiach, pretože list sťažovateľa, hoci formálne nebol označený ako sťažnosť, obsahovo splňal všetky náležitosti sťažnosti podľa § 5 zákona o sťažnostiach. V tejto súvislosti ústavný súd už len dodáva, že podľa § 3 ods. 2 zákona o sťažnostiach sa podanie tiež posudzuje podľa obsahu.

Tým, že ministerstvo na list sťažovateľa reagovalo oznámením zo 17. januára 2012, jednoznačne vyjadrilo aj svoj postoj, keďže odmietlo zjednať nápravu a vec odstúpilo späť správne orgánu prvého stupňa.

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd dospel k záveru o nedostatočnosti a arbitrárnosti tej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu, ktorým krajský súd poukazoval na neprípustnosť žaloby sťažovateľa pre nevyčerpanie sťažnosti

nadriadenému správneému orgánu, pretože sťažnosť nadriadenému orgánu v danom prípade nemôže byť efektívnym prostriedkom nápravy, čoho dôkazom je aj spôsob vybavenia, ktorý ministerstvo zvolilo v prípade sťažovateľa.

2. Podľa názoru ústavného súdu je aj druhý uvedený dôvod neprípustnosti žaloby sťažovateľa uvedený v odôvodnení napadnutého uznesenia arbitráry, porušujúci označené práva sťažovateľa, pretože v okolnostiach danej veci podľa názoru ústavného súdu nemožno považovať ani upozornenie prokurátora za účinný prostriedok nápravy. Nestačí totiž podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“), aby sťažovateľ mal prostriedky nápravy, ale tieto musia byť efektívne a jemu dostupné. Odmietnutie žaloby podľa § 250t Občianskeho súdneho poriadku ani z tohto dôvodu, že sťažovateľ nevyužil podanie podnetu u prokurátora, nemôže byť dôvodom na zamietnutie jeho žaloby (m. m. II. ÚS 124/08).

Európsky súd pre ľudské práva už v súvislosti s existenciou efektívneho prostriedku nápravy vo vnútroštátnom poriadku viacnásobne konštatoval, že v zmysle čl. 35 dohovoru považuje za efektívny prostriedok nápravy taký, ktorý je dostupný a umožňuje dosiahnuť nápravu alebo zadosťučinenie za namietané porušenia. Existencia prostriedku nápravy musí byť dostatočne konkrétna nielen v teórii, ale aj v praxi, v opačnom prípade nemá požadovanú dosiahnuteľnosť a účinnosť (Feldek versus Slovensko z 15. júna 2000, Vernillo v. Francúzsko, 20. február 1991, Johnston and Others v. Írsko, 18. december 1986, Van Droogenbroeck judgment versus Belgicko, 24. jún 1982).

Európsky súd pre ľudské práva vo svojej judikatúre viackrát potvrdil, že vnútroštátny prostriedok nápravy, ktorý sťažovateľom zároveň neumožňuje domáhať sa a teoreticky i prakticky dosiahnuť náhradu za spôsobenú nemateriálnu ujmu, nemôže byť považovaný za efektívny.

Ústavný súd preto konštatuje, že ak všeobecný súd založí svoje rozhodnutie na dôvodoch neprípustnosti, ktoré nezodpovedajú skutkovému stavu, respektíve svoje rozhodnutie založí na dôvodoch, že účastník nevyužil dostupné prostriedky nápravy, pričom označí také prostriedky nápravy, ktoré podľa judikatúry ústavného súdu a ESLP sú

neefektívne a ktoré z tohto dôvodu podľa názoru ústavného súdu nie je povinný využiť pred podaním žaloby podľa 250t, tak potom takéto rozhodnutie všeobecného súdu treba považovať za arbitrárne, a tým aj rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Navyše krajský súd v závere odôvodnenia svojho rozhodnutia okrem dôvodov neprípustnosti uviedol, že „*vychádzajúc z uvedených skutočností po preskúmaní veci dospel k záveru, že návrh navrhovateľa nie je dôvodný, preto návrh zamietol*“. Podľa názoru ústavného súdu len tento samotný záver krajského súdu je dostatočným dôvodom na vyslovenie porušenia označených práv sťažovateľa napadnutým uznesením, a to jednak z dôvodu arbitrárnosti tohto záveru a jednak z dôvodu vnútornej rozpornosti dôvodov, na ktorých stojí napadnuté uznesenie. Nepreskúmateľnosť a arbitrárnosť tohto záveru vyplýva z toho, že krajský súd sa v odôvodnení svojho napadnutého uznesenia vôbec vecne nezaoberal dôvodnosťou žaloby, preto z odôvodnenia napadnutého uznesenia nie je možné zistiť, ako a na základe čoho krajský súd dospel k takémuto záveru, ktorý predpokladá meritórne hodnotenie opodstatnenosti tvrdení sťažovateľa. Pokiaľ krajský súd v odôvodnení uvádza jednak procesné dôvody zamietnutia žaloby podľa § 250t pre neprípustnosť a na druhej strane zároveň dospeje aj k záveru o neodôvodnenosti žaloby, tak takéto rozhodnutie je vnútorne rozporné a nelogické, pretože procesné dôvody odmietnutia vylučujú meritórne skúmanie veci.

Keďže v relevantnej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia boli krajským súdom vyvodené závery, ktoré sú zjavne neodôvodnené a arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, zároveň majú za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/01), ústavný súd dospel k záveru, že uznesením krajského súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľovi ústavný súd v bode 2 výroku tohto rozhodnutia zrušil napadnuté uznesenie

krajského súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

III.

Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadostučinenie.

Sťažovateľ sa domáhal priznania primeraného finančného zadostučinenia v sume 2 500 €.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že konštatovanie porušenia základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je pre sťažovateľa dostatočným zadostučinením.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Právna zástupkyňa sťažovateľa si ešte v sťažnosti samotnej uplatnila náhradu trov právneho zastúpenia v sume 275,94 €.

Základom pre výpočet náhrady za úkon právnej služby je v danom prípade priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku 2012 v sume 781 €. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) náhradu trov konania za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2013 (príprava a prevzatie veci a písomné vyhotovenie sťažnosti) po 130,16 €. Ďalej má právna zástupkyňa sťažovateľa aj nárok na náhradu režijného paušálu 7,81 € za dva úkony podľa vyhlášky vykonané v roku 2013.

Náhrada trov konania uplatnená sťažovateľom nepresahuje sumu, ktorú vypočítal ústavný súd, preto ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu trov konania v sume 275,94 €.

Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyni sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. júna 2013